

Shkruar nga: Vlera Thaçi

ESE

Tema: Si mund të shfrytëzohen fondet e BE-së në të mirë të komunitetit ku jetoni?

Bashkimi Evropian siguron fonde të projekteve në fusha të ndryshme si: zhvillimi urban dhe rajonal, punësimi dhe përfshirja sociale, bujqësia dhe zhvillimi rural, politikat detare, kërkime dhe inovacione, ndihma humanitare. Përfitues i këtyre fondeve është edhe Kosova. Financimi i Kosovës nga BE-ja mund të kontribuojë në sektorin e demokracisë dhe të qeverisjes për përmirësimin e besueshmërisë, transparencës, krijimin e institucioneve demokratike; në sundimin e ligjit për forcimin e shtetit, luftimin e korrupsionit dhe krimin të organizuar, zbatimin e ligjit; në energjinë për reformimin e sektorit të energjisë, sigurimi i një furnizimi të qëndrueshëm të energjisë; në konkurrencë dhe inovacion për hartimin dhe zbatimin e politikave të konkurrencës; në edukim dhe punësim për përmirësimin e funksionimit të tregut të punës, ngritja e standardeve të arsimit; në bujqësi dhe zhvillim rural për ngritjen e standardeve të sigurisë ushqimore; në bashkëpunim rajonal për përmirësimin e marrëdhënieve rajonale dhe fqinjësore. Investimet e BE-së në Kosovë arritën në 158.2 milion euro në 2019.

Një kontribut i fondeve të BE-së në Kosovë mund të jetë në projektin “Masat e Efiçencës së Energjisë në Ndërtesat Publike në Nivelin e Komunës” i cili ka një investim rreth 8 milion euro. Në Kosovë, ngrohja e objekteve përfshin rreth 70% të konsumit të përgjithshëm të energjisë termike. Ky projekt përqendrohet në përmirësimin e ngrohjes, ndriçimit dhe izolimit termik në ndërtesat publike komunale. Kjo do të ndihmojë në uljen e shpenzimeve të energjisë së Kosovës dhe përmirësimin e standardeve të jetesës, veçanërisht në shkolla dhe qendra shëndetësore.

Rezultatet:

-Bashkitë do të përfitojnë nga përmbushja e objektivave të politikës lokale dhe ndërkombëtare, përkatësisht zvogëlimet në shpenzimet e energjisë dhe një standard të përmirësuar të jetesës.

-Do të kursejë energji për ngrohje dhe do të ulte shpenzimet e konsumatorëve dhe do të rrisë nivelet e komoditetit në ndërtesat publike.

-Përqindja e qymyrit të përdorur do të ulet ashtu si nivelet e ndotjes, të cilat do të kenë një ndikim të drejtpërdrejtë në mjedis dhe në shëndetin e komunitetit.

Një tjetër investim është në projektin “Rehabilitimi i Përgjithshëm i Rrugës 10 Faza 1, Fushë Kosovë- Kufiri me Seksionin Hekurudhor të Maqedonisë së Veriut” rreth 83 milion euro. Korridori i rrjetit hekurudhor kalon Kosovën nga veriu në jug në Rrugën 10, nga kufiri me Maqedoninë e Veriut në atë me Serbinë dhe përbën lidhjen e Kosovës me rajonin më të gjerë me hekurudhë. E gjithë hekurudha është në gjendje të keqe, me kufizime serioze strukturore që kufizojnë trafikun në 60 km / orë. Rruga 10 është pjesë e shtrirjes së Korridoreve të Rrjetit Bërthamë të Rrjetit të Transportit Trans-Evropian në Ballkanin Perëndimor. Ajo ka një gjatësi totale prej 256 km të gjatë, nga të cilat 149 km janë në Kosovë. Rruga në Kosovë do të rehabilitohet në tre faza: Faza 1: Fushë Kosovë- Kufiri me Maqedoninë e Veriut; Faza 2: Fushë Kosovë- Mitrovicë; Faza 3: Mitrovicë- Kufiri me Serbinë.

Rezultatet:

-67 km binar hekurudhor dhe 13 stacione hekurudhore dhe ndalesa të azhurnuara në standardet moderne.

-Rritja e shpejtësisë së udhëtimit të pasagjerëve dhe mallrave në 100-120 km/ orë

-Transport i sigurt dhe efikas hekurudhor përafërsisht 50% të popullsisë së Kosovës.

-Kapaciteti i hekurudhës së pasagjerëve dhe ngarkesave dhe koha e udhëtimit janë përmirësuar ndjeshëm.

-Rrjeti hekurudhor në Kosovë i integruar në Korridorin Orient/East-Med, duke lidhur Ballkanin Perëndimor me Austrinë, Greqinë dhe Bullgarinë.

Një tjetër projekt “ Ndërtimi i Kanalit të Lepencit dhe Digave të Firajës dhe Shtimes” rreth 1.5 milion euro. Rrjetet e furnizimit me ujë në Kosovë janë krijuar në vitet 1960 dhe kanë vuajtur nga neglizhenca e investimeve deri vonë. Ata janë pajisur keq për të trajtuar rritjen e shpejtë të popullsisë dhe urbanizimit që kanë ndodhur gjatë dy dekadave të fundit. Mungesat kronike të ujit rezultojnë në racionimin e furnizimeve deri në 12 orë në ditë. Situata u përkeqësua më tej duke krijuar probleme në komunitatet e Ferizajt, Shtimes, Kaçanikut, Kamenicës dhe Gjilanit.

Rezultatet:

-Cilësia e përmirësuar e ujit të pijshëm.

-Ulja e kostove të burimeve për konsumatorët, industrinë duke mos pasur më nevojë të sigurojnë sistemet e tyre të furnizimit me ujë.

-Përfitimet për shkak të zvogëlimit të sëmundjeve duke eliminuar ndotjen.

Mbështetja e BE-së kohët e fundit u bë në luftimin kundër Covid-19 për të mbuluar nevojat urgjente shëndetësore dhe rimëkëmbjen ekonomike dhe sociale dhe paketën rajonale të riaktivizimit ekonomik.

Më lartë cekëm disa projekte që me financimin e BE-së do të arrihet një zhvillim më cilësor dhe produktiv për Kosovën. Realizimi i këtyre projekteve do të mundësonte qasje më të lehtë të qytetarëve dhe përmirësimin e një standardi më të mirë jetësor.